

SZEGEDI EGYETEM

A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM, ORVOSGYETEM ÉS A PEDAGÓGIAI FOISKOLA LAPJA

III. évf. 5. szám

1955 március 8

Ára 40 fillér

Befejeződtek a félévi vizsgák

Jogi Kar

A Központi Vezetőségnek a közoktatásra vonatkozó határozata értelmében az egyetemi oktatásban is mélyreható változások történtek. A középiskolai módszerekkel való szakítás, az előadások és gyakorlatok színvonalának további emelése, a minőségi követelmények előtérbe helyezése az oktatás minden formájánál eredményesen mutatkozott meg a félévi vizsgáknál is. Kedvező eltolódások történtek a kari átlagot kialakító vizsgaeredmények összetételében: nevezetesen a jeles eredmények túlzott százalékos arányszáma csökkent, de ugyanakkor csökkent a bukások száma is, erőteljes jó és közepes színvonal alakult ki.

Az I. félév vizsgáinak kari átlag-eredménye 3.55, amely pontosan meggyezik az elmúlt tanév hasonló időszakának kari átlagával. Helytelen volna azonban ebből azt a következtetést leszűrni, hogy a vizsgaeredmények nem emelkedtek volna az előző évvel szemben.

Magasabbak lettek a vizsgakövetelmények, megnövekedett a vizsgák száma, ezért különösen figyelemreméltó a 3.55-ös átlag. Az egyes évfolyamok átlaga a következő:

I.	3.45
II.	3.82
III.	3.29
IV.	3.53

Az évfolyamok eredményeit vizsgálva megállapítható, hogy a II. évfolyam nemcsak a félév folyamán, hanem a vizsgák során is a legjobbak bizonyultak. Különösen jó eredményt értek el marxizmusból és politikai gazdaságtanból.

Nagy érdeklődés kísérte az I. évesek szereplését, mivel az előző évekhez viszonyítva már sokkal jobb tanulmányi eredményű hallgatók kerültek a karra. Az érettséghez képest csökkent a jó és közepes hallgatók aránya, ennek megfelelően megnövekedett az elégségesek és elégtelenek száma. Általánosságban — a vizsgák nagy számát is figyelembe véve — az I. évfolyam mégis jónak mondható s remény van arra, hogy tanulmányaik során eredményeiket növelni tudják.

A IV. évfolyam eredménye egyező a tavalyival, míg a III. évesek tanulmányi átlaga lényegesen leromlott. Az évközben tanúsított nagy magatartás a vizsgákon és főleg a beszámolókon érettezte halászt. A büntető- és polgári eljárásjogi beszámolókon a hallgatók

mintegy 30 százalékát vissza kellett utasítani.

A párttag hallgatók vizsgaeredményei — 3.70 — azt mutatják, hogy kötelességüknek általánosságban eleget tettek, meghaladják a kari átlagot. Itt is viszont a III. évesek eredménye a leggyengébb: 2.5.

A munkás és paraszt származású hallgatók, valamint a szakértésigészek eredményei alig vannak alatta az évfolyamátlagoknak. A szakértésigészek az alsóbb évfolyamokon általában gyengébb eredményt mutatnak fel, azonban évek multával tanulmányaik végére igen kiváló szakemberekké erősödnek, ami a tanszékek jó munkáját dicséri.

A fentiekben vázolt vizsgatapasztalatok arra hívják fel a kar oktatószemélyzetének figyelmét, hogy a jövőben az eddignél nagyobb gondot fordítsanak a minőségi kérdésekre, a lazaságok kiküszöbölésére, a hallgatók tanulmányi fegyelmeinek megszilárdítására. Ezeknek szem előtt tartásával a kar a tanévi vizsgáknál még jobb eredményeket érhet el.

BÉRCZI IMRE

Természettudományi Kar

A félévi vizsgákat idén is az eddig jól bevált módszer szerint szerveztük meg karunkon. A tanulmányi csoportok vezetői — a csoport tagjainak véleménye alapján — bejelentették milyen sorrendben kívánják letenni vizsgáikat, s mennyi készülődési időre van szükségük az egyes vizsgák eredmények letételéhez. Ezek alapján állapodtak meg a vizsgázatókkal a vizsgák időpontjára nézve és hoztuk tudomására a „vizsganaptár”-t hallgatóinknak.

A vizsgákra való felkészülés előfeltétele a nyugodt légkör, a tanulási lehetőség messzemenő biztosítására. Intézetünk ennek érdekében mindenütt messzemenő segítséget nyújtottak.

A vizsgák általában január 26-án befejeződtek — és az eredményeket a következők mutatják:

Kari átlag	3,81
Szakértésigésis átlag	3,28
I. évfolyam	3,79
II. évfolyam	3,81
III. évfolyam	3,74
IV. évfolyam	3,87
V. évfolyam	3,91

Az egyes tanfolyamok átlagát összehasonlítva, általában kisebb el-

térés mutatkozik, mint a szakátlagok összehasonlításánál.

Szak-átlag:

vegyész	3,76
matematika-fizika	3,62
fizika-matematika	3,64
kémia-fizika	3,80
biológia-kémia	4,04
földrajz-földtan	4,04

A földrajz-földtan és a fizika-matematika szak vizsgaátlagai között lévő csaknem fél jegynyi eltérés oka részben a tárgyak különbözőségében, részben a vizsgáztatás módszerében és követelményében, részben a földrajz-földtan szakosok jobb munkatevékenységében van.

Sokkal szembetűnőbb azonban ha egy szakon belül megnézzük valamely évfolyam két különböző tárgyából elért eredményét. Ebből az összehasonlításból következtethetünk a hallgatóknak az egyes tárgyak szerzetére és a vizsgakövetelmények közötti esetleges különbségre. Pl. a II. éves biológia-kémia szakosok Állattrendszertanból (Kolosváry Gábor) 4,22-es átlagot értek el, míg Szerves Kémiából (Sallay István) 2,87-es volt az átlaguk.

Beszámolóink elején azt írtuk, hogy a félévi vizsgákat az eddig jól bevált módszer szerint szerveztük meg. Ez a módszer idén nem hozta meg a kívánt eredményt. A vizsgaidőszak végére hallgatóink kifáradtak s az orvosi bizonyítványok 90 százaléka idegkimerülést igazolt. Mivel magyarázható ez? Azzal, hogy a hallgatók egy része az egyes vizsgák közötti idő hosszabb voltának reményében elhanyagolja a folyamatos tanulást. Öt-hat napos rohamtanulással igyekeznek a vizsgára felkészülni, amelynek rendszeres következménye, hogy a vizsgaidőszak végére teljesen kimerülnek. További káros következménye ennek, hogy a félév megindulásakor a hallgatók éppen az utóvizsgára való felkészülés miatt ismételt órákat mulasztanak és elmaradnak a tananyagtól.

Ezeknek a jelenségeknek a megszüntetése csak úgy érhető el, ha a hallgatók a lehető legminimálisabb idő alatt lesznek képesek összes vizsgájukat letenni. Az a tudat, hogy az egyes vizsgák közötti idő semmiképpen nem lehet eleendő egy eredményes vizsga letételéhez, arra fogja a hallgatókat ösztönözni, hogy az egész félév folyamán rendszeresen készüljenek.

Kovács Béla

Minden találkozásunk a szovjet kultúra kiváló teljesítményeivel, vagy e kultúra képviselőivel, mindig ösztönzést adott a formájában nemzeti, tartalmában szocialista kultúra megteremtéséért folytatott munkánkban, nemcsak a népeink közti kulturális kapcsolatokat, hanem saját nemzeti kultúránk nagyobb megbecsülését is erősítette.

(A Szabad Nép 1955. március 4-i vezércikkéből)

Ifjúságunk példaképe

közösségért való s boldognak vélt fáradozást, hogy a látszat-munka drapériája mögött az elcsent tejszínhabot szürsölhesd. Ez esetben hagy el pályánkat: egy árva könnyet sem hullajtunk érte.

Aki velünk jön, legyen igényes, mert vele szemben is komoly igényeket támaszt a dolgozó nép. Legyenek eszményei, példaképei és tanuljon tőlük. Tanuljon a hétköznapiok hőseitől és tanuljon az őriátsóktól, a mi klasszikusainktól. Szabja magasra a mércét, hogy nőhessen. Korántsem szerénytelenség, ha valaki Sztálint választja példaképül. Persze, nem biztos, egyáltalán nem biztos, hogy olyan bölcs államférfi, hatalmas tudós, zseni-

lis hadvezér lesz, mint Sztálin volt. De egyáltalán nem megvalósíthatatlan célkitűzés, ha valaki olyan önzetlenül és őszintén akarja a maga munkájával szolgálni a nép ügyét, mint Sztálin tette. Lehet valaki a maga területén éppoly el-lensége az üres nagyképiségnek, az olcsó vulgarizálásnak, a fantáziátlan betűragasztásnak, mint Sztálin volt. Bárki megszervezheti a saját munkáját olyan rendszerességgel és körültekintéssel, mint ahogyan Sztálin megszervezte. Bárki foglalkozhat az ő gondjaira bízott emberekkel, káderekkel olyan szorgalommal, megértéssel, segítők és bíráló jószándékkal, mint Sztálin tette. Mindenki olyan tágra nyithatja szemét a fejlődő, az új jelenségek meglátására, mint ő. Senki előtt sincs lezárva nálunk a végtelen érdeklődés lehetősége a tudományok, a művészetek, az irodalom eredményei iránt. Mindenki céljává tűzheti ki, hogy Sztálin példája szerint kapcsolja össze a maga gyakorlati tevékenységét az elmélet vonatkozó útmutatásaival. Bárki harcolhat a maga környezetében éppoly szenvedélyességgel az apolitikus, semleges, vagy ellenséges nézetek ellen, mint ahogyan Sztálin harcolt. Mindegyikünk örködhet olyan féltő gondnal a proletárdiktatúra, a munkás-paraszt szövetség, a párt felett, mint ahogyan ő tette. Éppoly közel érezhetjük szívünkhez a gyarmati népek, a kapitalista országok kizsákmányolt dolgozóinak szíve dobbanását, mint Sztálin érezte. A milliók békehar-cát is ugyanúgy a magunkénak vallhatjuk, ahogyan ő tette.

Minden munka a szocialista társadalomban egyúttal alkotó munka, mely hozzáértést, lelkesedést és bizonyos fajtájú előrelátást igényel. Nagyon-nagyon keveseknek adatik, hogy az alkotó tevékenység és tudományos előrelátás olyan magaslatára emelkedhet, mint Sztálin, — de a maga posztján mindenki követheti őt. A gondolatok élessége, világossága, az összefüggések feltárása, mindenféle ködösítés, logikai bakugrás száműzése, a munkások, parasztok nyelvének tömör egyszerűsége, szabotossága, a szó és tett, gondolat és cselekvés egysége, fáradozatlan, a munkában, a közösség szolgálatában, igényesség önmagával és másokkal szemben: a sztálini jellem, a kommunista ember jellemének e néhány kiragadott alapvonása senki számára nem utólrétegzett eszmény.

Hazánk felszabadulásának tizedik évfordulójával kapcsolatban — igen helyesen — sok szó esik a Szovjetunió felszabadító szerepéről. Beszélünk a felszabadulás katonai körülményeiről, politikai társadalmi, kulturális következményeiről. Kevésbé tartjuk számon azonban etikai és morális felszabadulásunk, fejlődésünk tényeit, holott ifjúságunk, de egész népünk nevelésének is egyik döntő láncszeme a kommunista ember jellemvonásainak tudatos kifejlesztése,

Cs. L.

1848 márciusának tanulságai

Százhét esztendővel ezelőtt forradalom volt Budapesten, s Európa több országában is. „Az európai demokratikus forradalmak hívó szavára, március 15-én megszhangzó választ adott a magyar nép. A februári forradalom Párizsra, a márciusi forradalom Bécsre, a márciusi forradalom Bécsre mellett Budapest is ott állt az európai demokratikus haladás, a világszabadság arevonalan.” (Révai József: Marxizmus, népiesség, magyarság: Magyar szabadság-világ szabadság 163. old.)

Sőt! Nemcsak az előbb említett országokkal egykorban állt a magyarság a haladás élén, hanem az európai polgári demokratikus forradalmak bukása után egyedül, a reakció minden oldalról erősödő támadásával állt szembe maga a magyar.

E rövid cikk keretében nem kívánom — és nem is lehet — az 1848-49-es forradalom és szabadságharc méltóságát, vagy értékelését adni, csupán egnéhány olyan, ma is aktuális tanulságra akarok rámutatni, amelyek a szülőföld független, burzsoá demokratikus Magyarország követelményeként szerepeltek. Ezek ma sok ügyvezető burzsoá demokratikus állam polgárainak programjaként szerepelhetnek, s nekünk támogatnunk kell ez országok dolgozóit által egyre erősödő követelések valóra váltását.

A forradalmi pesti ifjúság 12 pontjára gondolok, amelyben loszögezik: „Mit kíván a magyar

nemzet! „Legyen béke, szabadság és egyetértés”.

1. Kívánjuk a saját szabadságát, a cenzúra eltörlését.

10. A katonaság esküdjék meg az alkotmányra, katonáinkat ne vigyék külföldre, a külföldieket vigyék el tőlünk.

11. A politikai státusfoglalók dicsőítsanak szabadon.”

Az idézett részek a 12 pontból álló függetlenségért és polgári demokratikus átalakulásért harcoló program nem önkényesen kiválasztott részei, hanem a burzsoá Európa és Amerika népei előtt ma egyre sürgetőbben megvalósulásra váró feladatok, ha nem kívánunk lemondani a burzsoá demokratizmusnak még a maradványairól is.

Gondolok itt: a munkás és demokratikus saját szabadságára, az ország ügyeiért valóban felelős, nemzeti kormányok létrehozására, nemzeti hadseregre, nemzeti bankra, de főleg arra, hogy katonáikat ne partszak külföldi, úgynevezett támaszpontokon, s a nyugateurópai népek azon követelésére, hogy a külföldieket vigyék el tőlük, („Amy, go home!”) továbbá a koholt vádakra épülő karlsruhei, Német Kommunista Párt elleni perre, amerikai kommunista vezetők bebörtönzésére.

Igaz, a burzsoázia, mint osztály, már eldobta magától a nemzeti függetlenség, s a burzsoá demokratikus szabadságjogok zászlaját, de a kommunista pártok által vezetett

dolgozó tömegek, s a burzsoázia egyes józanul gondolkodó képviselői látják hazájuk függetlensége érdekében legfontosabb, közös feladataikat, melyeknek sikeres megvalósítása, — mely egyben a béke kérdéseivel is kapcsolatos — csak a haladó erők közös harcának eredménye lehet.

Kossuth, Petőfi és Tánicsics, a szabadságharc három legnagyobb alakja is élesen különbözött egymástól. Kossuth a burzsoáziát helyettesítő artermelő nemesség vezére, Petőfi a következetes demokratikus forradalom híve, Tánicsics a parasztság öntudatos képviselője volt, de nemcsak az említett osztályokért harcoltak, hanem az általános nemzeti érdekből kiindulva, a magyar forradalom főkérdésévé lett nemzeti függetlenségért.

Az európai és magyar forradalom bizonyos tanulságai megérzésén, s az érintett országok részéről a helyzet felismerésén túl szívós és mindennapi harc szükséges, amit nekünk, magyaroknak is, — kik a 48-as polgári demokratikus forradalom által felvetett átalakulás kérdéseit is ma már sokkal magasabb szinten megoldottuk — jobb munkával, a népek közös érdekeiért folytatott harcral segítenünk és támogatnunk kell.

Gulya Károly tanársegéd

Békeivék az Egyetemen

Békét a világnak

Békét akarunk! Békét akarunk! Ez a két szó hangzik el ma a világ valamennyi dolgozó emberének az ajkán. Ez a két szó egyesíti egy táborba kelet és nyugat haladó erőit és villámként csap le a háborús uszítók már-már üledező palotáira. Háborút akarnak; öldöklést, vért, jajt, panaszt, meg akarják fosztani az anyaszt gyermekétől, a feleséget férjétől, a családot dékés otthonától. Hát nem volt elég a fájdalom sőhajokból, a szíveknek szinte elviselhetetlen szenvedéseiből?

Mi kérdezzük ezt, egyetemista diákok, a jövő nemzedék, akik rövidesen beállunk az építők, a termelők és az új generáció nevelőinek sorába. Kérdezzük és várjuk a feleletet. De nem töleket bankárokat, gyárosokat és monopólistákat, akik még a puskapor szagát soha nem érezték, akik még hírből sem ismerik az éhezést, és dözsöléstek már nem ismer határt. Nem: mi a világ dolgozóitól fordulunk. Tőlük kérjük a választ és ők tudják, mit feleljenek. Nem, nem és nem. És ha mégis ti akartok felelni sorunk felett, meg fogjátok ismerni kemény öklünket, lesújtunk rátok kegyetlenül, mert a népek élni akarnak.

Ezek a gondolatok jártak fejünkben, amikor aláírtuk a békeivéket. Horváth Károly I. éves hallgató, akit a Dunántúli egyik kis falucskájára küldték az egyetemre, azt mondta miután aláírta az ívet: „Azt szeretném, ha végre rájőnne az emberiség, hogy miért él a földön. Mindenki előtt világos, hogy nem azért, hogy egymást marcangolja. Az emberiség feladata béke építéssel szedni életünket és a barátság jegyében, közösen egymást segítve dolgozni. Születésünktől kezdve parasztozunk, akiknek életében az elmúlt évtizedek szenvedései mély nyomokat hagytak, s ezt csak részben sikerült eltüntetniük az utolsó éveknek. Mi már meg tudjuk ígérni, hogy az unokánk nemzedékében már csak mint rossz emlék fog élni a múlt és hogy ezért van és így lesz, azért vagyunk mi itt, a jövő értelmisége”.

Igen, ők ezért jöttek az egyetemre, hogy megteremtse az új szocialista értelmiséget. Nagy feladat vár rájuk, mi hiszünk, becsülettel el is fogják végezni. Ehhez azonban béke kell.

A béke győzelme érdekében mi, az egyetem fiataljai teljesítjük becsülettel a ránk bízott feladatokat, szorgalmasan készülünk a jövőre.

Békét akarunk! Zúgjon, harsogjon ez a két szó, miként az áradó folyó, amely szétverte a gátat, száguldjon végig a földön, vigye el mindenhol a népek akarát. Legyen ez a két szó a XX. század em-

beriségének közös szava, legyen a népek barátságának közös alapja.

GÁL GERGELY

I. évf. magyar-tört. szakos hallgató

Békealáírások...

Nagy hófehér kartonívét hordoznak körül a klinikán, aláírásokat gyűjtnek. A perc tört része, míg egy név odakanyarodik a papírra. Amíg odaírtad neved, talán nem is gondolsz a tett jelentőségére. Lehet, hogy megvillan benned, — na ezen is túl vagyok, — úgy is csak formalitás az egész, — meg kell csinálni, mert hogy nézne ki, ha az én nevem nem szerepelne rajta, — és máris sietsz, hogy munkádat végezd. Megelégedéssel veszed tudomásul, hogy klinikádon mindenki neve ott szerepel, sőt halad, hogy az Orvosegyetem dolgozóit szinte kivétel nélkül aláírták, te is köztük vagy, minden rendben. De ha fűtött szobában ülve, cigarettafüstöt fújva, kitekintesz a hópaplanba bújtatott utcán békésen siető emberekre és a rádiódon hallgatók a Békekongresszuson elhangzott verset, mely egyszerű szavakkal mondotta el a hírosimai kislány történetét, akinek először a haja gyulladt meg, majd lassan

égett el a teste és gyermekedre pillantasz, amint a bőcsőben pihen, vagy a szobasarkokban játszadozik, akkor biztosan érzed aláírásod tartalmát is! Ha betegeidre, ha szépen felszerelt kórtérmeidre, laboratóriumokra, mindennapi életedre, a szórakozásodra, mozi, színház vagy hangversenyjegyre gondolsz, aláírásod már nemcsak formalitás! Ha eszedbe jut, hogy a hidrogénbomba még egy művészt sem ihletett alkotásra, de Picasso már megfestette a béke galambját, ha tudod, hogy a világirodalomban még nem akad igazi költő, aki a pusztítást, a háborút dicsőítette volna, — ha tudod, hogy alkotni, élni csak békében lehet és Te is alkotni, élni akarsz, akkor biztosan örülni fogsz, hogy a Te neved is ott van az íven! A béke ügye közügy. Az egész világ élni akaróinak közös ügye. A Te ügyed is! S ezért örülnék, hogy a békealáírók sorában köszönhetünk mindazokkal, akik az életre szavaznak, dolgozó társaiddal, professzorokkal, világhírű tudósokkal, művészekkel egy sorban, akik mind türelmesen várakoznak, hogy nevüket odaírják az ívre, mert nevük azt jelenti: élni akarunk!

Az állami ideológiai oktatás a szegedi Pedagógiai Főiskolán

Az 1954—55. tanév elmúlt felében az állami ideológiai oktatásban a Pedagógiai Főiskolán 59-en vettek részt két párttörténeti és egy politikai gazdaságtani csoportban. A konferenciákon az Oktatási Bizottság által kijelölt anyagot dolgozták fel. A referátumok témáját az Oktatási Bizottság javasolta, de a téma szabad választásának is megvolt a lehetősége. A konferenciákon való részvétel általában 85 százalékos volt.

Mérei Gyula professzor elvtársnak még a múlt év májusában a Felsőoktatási Szemlében megjelent cikke (Az állami ideológiai oktatás tapasztalatai a szegedi Tudományegyetemen) az Oktatási Bizottságnak nagy hasznára volt, mert a múlt tanévben tapasztalt hibák kikiszűréséhez értékes gondolatokat és szempontokat adott. Így pl. az a megállapítása, hogy a konferenciák „szakmai alkalmazása ne csapason és apolitikus, szűklőrű szakvitákba, fejlesztési kell a hazai irodalom elvi bírálatát és az önbírálatot e téren is, továbbá az anyag elvi kérdéseinek napi politikai feladatainkkal való összekapcsolását”. Sajnos, ezek a hibák, bár felszámolásukra törekedtünk, mégis előfordultak.

A felkészülés fokára jellemző, hogy a kívánatosnál valamivel nagyobb a színvonalkülönbség a referátók és a résztvevők között. Emögött természetesen nemcsak a résztvevők munkájának olykor elhanyagoltsága rejlik, de a referátók igényessége is a téma feldolgozásának tekintetében. Vitatott problémák voltak az alábbiak.

Népgazdaságunk alapját továbbra is az iparban látjuk, vagy átvevődött a hangsúly a mezőgazdaságra?

Volt olyan vélemény, hogy azért van szükség az ipar fejlesztésére, mert ez a proletariátus számbeli és minőségi emelkedését eredményezi. Ezzel szemben az a vélemény került elfogadásra, hogy a proletariátust már a kapitalizmus megszültette, a fejlett ipar azért kell nekünk, mert nélküle nincs nagyüzemi mezőgazdaság sem.

A szovjet kolhozgazdálkodás nagyszűrt eredményeit a hazai viszonyokkal hasonlították össze és ennek során rámutattak a magyar mezőgazdaság múltjára, fejlődési lehetőségeire.

A parasztkérdéssel kapcsolatban szó esett az irodalmi narodnyikizmusról, melynek több hibája közül kiemelték, hogy a várost és a falut szembeállította, hogy anarchikus individualizmus terjesztett, hogy a munkásmozgalmat lebecsülte.

Igen szép referátumot tartott Pálfi György elvtárs tanárségéd „Mezőgazdaságunk fejlődésének eredményei és hiányosságai” címmel, Áhi Ferenc főiskolai tanár „A polgári demokratikus forradalmak szocialista forradalomba való átváltozása” címmel, Sipka Ferenc elvtárs „A kapitalizmus általános válságának harmadik szakasza” címmel tartott referátumot, ismertette Varga Jenő elvtárs idevonatkozó művét. Megállapítható tehát, hogy párttagjaink példamutatóan kivették részüket az ideológiai oktatásból. Az ideológiai oktatásban tevékenyen résztvettek és nívós hozzájárulásaikkal emelték a konferenciák színvonalát még Megyeri János, Czimer László, Erdős János, Nagy Pál, Forgács Géza, Inceffi Géza és Garamszegi József elvtársak, Madácsy László

Látogatás Mészöly professzornál

Mészöly Gedeon, az ország egyik legjelentősebb nyelvésze, sokirányú érdeklődésű, gazdag szakmai és életpaszttal bíró tudós. A hallgatókkal a felszabadulás előtt is élő, eleven kapcsolatot tudott tartani, anélkül, hogy az különösebb fáradságába került volna. József Attila számtalanszor elkísérte hazafelé vezető útján, mert Mészöly professzor a nyelvről, mint a költészet eszközeiről sok nagyon lényeges dolgot tudott mondani a nyelvet szerető költőknek. Hallgatói körében rendkívüli köztisztelőnek és szeretetnek örvendő.

Előadásaira jellemző, hogy mindig rámutat a nyelvi jelenség történeti problémáira. Nyomról-nyomra haladva úgy mutatja meg a nyelvi jelenség történeti megoldását, hogy sohasem hallgatja el a maga felfogásával ellenkező véleményt és ha azzal nem ért egyet, akkor be is bizonyítja a tények sokaságával az ellenkező álláspont tarthatatlanságát.

Előadás közben állandó szellemi kapcsolatban van a hallgatókkal, sok kérdést együtt, az órákon oldanak meg; a hallgatók közbevetett észrevételeit is figyelembe véve. Nemcsak ismereti anyagot közöl, hanem tudományos gondolkodásra, helyes nyelvszemléletre nevel, kifejleszti a hallgatókban a problémamezét.

Mészöly professzor már a felszabadulás előtt fontosnak tartotta a magyar-szakos tanárképzés szempontjából, hogy az egyetemről kikérüljön magyar-szakos tanárok, jól ismerjék a magyar nyelvjárásokat. Ezért azt kívánta, hogy a tanárvizsga anyagába vegyék fel a magyar nyelvjárásokat is. Mészölynek ezt a javaslatát elvetették, ugyanakkor azonban kötelezővé tették a német szakosok számára a magyarországi német nyelvjárások ismeretét. Az a visszásság alakult ki tehát, hogy a német szakos tanárok ismernie kellett a magyarországi német nyelvjárásokat, de a magyar szakos tanárnak nem kellett ismernie anyanyelve nyelvjárásait. Ennek a helytelen rendelkezésnek az anyanyelvi oktatás nagy kárát látta, mert a magyar szakos tanárok helytelen nyelvszemlélettel kerültek az iskolába, lebecsültek a területi nyelvjárásokat, amelyekről azt tanítja Sztálin, hogy az irodalmi nyelv szempontjából a nyelv fejlődésének adott szakaszában értékesek.

Tudományos nyelvészeti munkásságának területe a magyar nyelv hangtana, alaktana, mondattana és szófejtései. Egy nagyobb, a magyar nyelvtörténet hangtani, alaktani, mondattani kérdéseit feldolgo-

zó munkája befejezésén dolgozik. Ez a mű nemcsak a szakember számára készült, a nem szakember is élvezettel és haszonnal forgathatja. A nyelvet a változás legjellemzőbb mozzanataiban ragadja meg. Rámutat pl. arra, hogyan lett a kezdeti kor ténben látó és térben látató konkrét gondolkodásának nyelvi kifejezéseiből elvont gondolati tartalomnak a jelölője. Bebizonyította pl., hogy a „t” helyhatározó rag hogyan lett állapotározó rag, majd belőle a múlt idő „t” jele.

Egyelőre számát sem tudjuk apórbó, de jelentős nyelvészeti cikkeinek, amelyeknek aktualitását csak egy kis momentummal akarjuk jelezni.

Az Etnográfia című folyóiratban tavaly jelent meg „Szótörténet, munkatörténet” című szófejtése. Mészöly Gedeon rámutat arra, hogy a nyelv fejlődése milyen szoros kapcsolatban van az emberi munka fejlődésével, de rámutat már maga a cím is a professzor szófejtéseinek alapvető felfogására. E tanulmányban is nyelvi bizonyítékok archéológiai leletek, munkatörténeti megfigyelések, néprajzi tények alapján, tehát új, n. komplex módszerrel bizonyítja be, hogy mit jelentett Anonymusnál „Himtus udvar”, mai nyelven a himes udvar kifejezés: Mészöly szerint himes udvar földvárat, nem pedig festett lakóházat jelent, ahogyan ezt eddig magyarították.

Mészöly Gedeon már fiatal, pályakezdő korában magára vonta a figyelmet. Nemcsak finnugor és ezen belül magyar nyelvészeti körökben, hanem külföldi szakemberek is felfigyeltek rá. Az első világháború előtti években egy francia finnugor nyelvész a Sorbonne lapjában nagy ígéretnél, jelentős nyelvésznek ismerte el Mészöly Gedeont. Összehasonlító nyelvészeti munkája alapján.

A professzor sokirányú érdeklődését és tehetségét Puskin Anyegin fordítása, Nulin gróf fordítása, Johannes Secundus fordítása stb. is bizonyítják. Mészöly Gedeon munkássága a legmagasabb szintet jelenti a magyar nyelvtudományban.

MEGHALT MATÓK ANDRÁS

A Tudományegyetem dolgozója és hallgatója fájdalommal értesültek Matók András elvtárs haláláról. Matók elvtárs 1952-óta állt az egyetem szolgálatában, legutóbb a Juhász Gyula Diákotthon portási tennőit látta el.

1919-től 1945-ig, mint kazánkovács, a Vasas Szakszervezet tagja

volt. A felszabadulás után megrongált egészségi állapota miatt kellett könnyebb munkát vállalnia. A Diákotthon lakói és munkatársai szerették közvetlen és vidám emberi magatartásáért.

1955. február 27-én váratlanul halt meg Matók András. Elvtársai és ismerősei emléket kegyelettel megőrzik.

„Erősek vagyunk: a béke győzni fog”

Bizony nem esett jól kibújnóm az ágyból szombaton hajnalban, kivált egy heti betegkedés után. Kába fejjel léptem ki a sötét utcára. Mélyre szívtam a hőszerű levegőt, egyre szaporábban ropogtattam cipőmmel a kőes fényben játszó hópelyhek milliomját s fokozatosan jőzanodtam ki az álom bódulatából. Szívemet az öröm és várakozás érzése árasztotta el.

Az öröm és várakozás fénye társaim arcára is kiült. A három Nagy: Nagy István tanács-osztályvezető, Nagy Sándor író és Nagy Sándor textilmérnök mellé telepedtem a felvirágozott vonaton. Nevettem, mert fekete szemű, fűrgemogású leány ült az ablakhoz: Németh Annus, az újszegedi kendergyári fiatalok békekongresszusi küldötte.

Mindnyájuk arca komoly, de mindnyájuk szeme sarkában mosoly bujkál. Annus szeme a legfényesebb, ő örül a legjobban ennek a szép utazásnak. Olykor izgatottan ugrik fel s a csomagtartó öblét kutatja keze: ott van-e még a kendergyáriak ajándéka, a gyönyörű, világoskék himzessel díszített falvédő. Egyszer ki is bontja előtűnk: munkatársai békeüzenete ragyog rajta.

★

A Sportcsarnok hatalmas terméneket falán is, betűket ragyogtat a falvédő: «Szembeszegülünk azok-

kal, akik atomháborút készítenek elő». A másik oldalon ezt olvassom: «Európa népei meghiúsítják az új Wehrmacht létrehozását».

Valóban, ezzel a két, egyszerre felbukkant veszedelemmel szegül szembe a Kongresszus. Andics Erzsébet, az Országos Béke tanács elnöke az élő emberiség kiváló gondolkodójának — Joliot Curienek, D'Astier de la Vigerie-nek, Ilja Erenburgnak szavait idézi a kettős veszéllyel kapcsolatosan, rámutat a népek óriási méretű békeküzdelmének eredményeire s a Szovjetunió politikájának világtörténelmi jelentőségére ebben a vonatkozásban is.

— Értessük meg az emberekkel — hangoztatja —, hogy a háború nem szükséges és nem kikerülhetetlen, de azt is, hogy nem elég a háborút győlni, de meg is kell akadályozni.

A tettekben megnyilvánuló békeakaróit tanusodnak a beszámolóit követő felszólalások, Jenei Lajos olvasztaré éppúgy, mint Fülöp István tsz elnöke, Bakosházi György bányászé éppúgy, mint Tolnai Klári színművésznőé.

Csodálatos ereje van az egyszerű szónak. Erről az igazságról fokozottan győződhettem meg a Kongresszuson. Azokat a felszólalásokat jutalmazták a küldöttek a legnagyobb tüsssal, melyek az egyszerű szó közvetlenségével töltötték meg a termet.

Ezeknek a szavaknak nyomán valamiféle, különös biztosságérzet derű árasztotta el a hallgatókat. Semmi köze nem volt ennek a derűlátásnak az okatlan elbizakodottsághoz, mely a nemzetközi feszültség valóságát nem mérlegelve megfelelően, delibábos álmokba ringatja az emberi lelket. Az elszánt, az emberiség jövőjéért; minden áldozatra kész harcok emberek biztosságérzete volt ez: ügyük igazságosságában, eredményeik realitás felmérésében gyökeredeztet.

Ezért aztán derűs, megható jelenetekben bővelkedett a tanácskozás. Felejtethetetlenül kedves volt mindjárt az első felszólalás: frissen, 20 esztendő fiatalember ruganyosságával, 90 éves galambosz ember lépett az emelvényre: Csók István, legnagyobb élő festőművésztünk.

Azért lépett elénk, hogy megmondja: végtelenül jól esett neki az a szeretet és ragaszkodás, melyet a közelmúltban, 90. születésnapján árasztottak el az emberek. Ezen a napon a béke győzelmébe vetett hitében is megerősödött az őz művész hisz azok az emberek — úgymond —, akik ennyire szeretik a művészetet, a szépet, s a jót, minden biztonnyal erősebbek, mint akiknek a rombolás, a pusztítás az életeleme.

Egy másik «fiatal öreg» is hallhattunk a tanácskozás második napján: Greilich Ferenc 60 éves soltvadkerti egyénileg dolgozó parasztot.

— Az ilyen korú emberre —

mondotta — azt szokták mondani: Megette már a kenyere javát. En úgy mondanám: Megtermelte már a kenyere javát... Mégis úgy gondolom, hogy ezekkel a kezekkel, melyekkel annyit szántottam, vettem, kapáltam már, hasznára lehetek még az országnak.

★

Csodálatos ereje van a költői szónak. A dolgozó nép ezt nagyon jól tudta és tudja a népmesék, népi eposzok tanulsága szerint, Szadkó, az orosz nép mesehőse guzlája húrjába kap legválságosabb perceiben, s a tunyaságra nyugtató phoenix-madár, aki hősi tettektől akarja őt eltántorítani, tehetetlennek bizonyul a dal bűvös erejével szemben.

A világméretű békekemozgalomnak két csodálatos szavú művészevel is találkozhattunk, akiknek művészete valóságos tett, cselekedet: Paul Robeson és Nazim Hikmettel. Robeson üzenetében a chilei költőt, Pablo Nerudát idézte: «Csupajunk az asztalra szeretettel!»

Nazim Hikmet nagyszerű programot adott a magyar íróknak és művészeknek:

Távoli tájak dalnokai, hát zengjen a dal, Torpanjon meg szavatóktól a rém! Dalotok pusztítsa a szennyet, mint a vihar, S verjen végig a gyávák seregén! Költők, lángcsóvákkel üzenget a holnap, Dalotok magasba törjön! Legyetek hősei ennek a nagyszerű kórnak, Mit mi formáltunk meg a földön.

Dér Endre

Barátságunk ünnepére

Népünk egész történelme folyamán soha nem volt olyan igazán önzetlen szomszédja és barátja hazáknak, mint a Szovjetunió. Ezért tekint népünk hálatelt szívvel a hatalmas Szovjetország felé. Nemes hagyományá vált nálunk, hogy minden év tavaszán ünnepélyes kéretek között méltatjuk a szovjet-magyar barátságot, fejlődésünk e biztos zálogát.

Különösen időszerű ez most, amikor rövidesen tíz éve lesz annak, hogy a hős szovjet katonák az utolsó fasiztát is kiűzték szertett hazánk földjéről. Ez a nevezetes évforduló arra készít bennünket, hogy visszapillantunk a megtett évtized munkájára, harcaira: mit is adott nekünk 45 áprillisa, miért is ünnepeljük a magyar és szovjet népek barátságát. És van mire visszanezünk, hiszen társadalmunk struktúrájában, népünk életében valóságos gigászi változások mentek végbe.

Egyetemünk példáján is, mint vízceppben a tenger, tükröződnek ezek. A régi egyetem helyére, ahol ismeretlen fogalom volt a munkafegyver, s a hallgatóknak csak igen kis része fejezte be időben tanulmányait, stabil felépítésű, szilárd munkafegyverrel épülő felsőoktatási intézmények léptek. Egyetemünk, főiskolánk hallgatóinak többségét a munkásosztály és a dolgozó parasztság fiai és leányai alkotják, pártunk és kormányunk jelentős összegeket szentel arra, hogy ők anyagi gondoktól mentesen tanulhassanak. A zavaros idealista, szellemtörténeti felfogások lényegében kiszorultak az egyetemen, egész oktatási és tudományos tevékenységünkben mind biztosabban és mélyebben alkalmazzuk a marxizmus-leninizmus diadalmos címéletének irányítóját. Professzoraink, oktatóink aktívan rész vesznek a népgazdaság, az állami élet és a társadalom problémáinak megoldásában. Népi kormányzatunk bőkezűen jutalmazza a népet szolgáló tudomány legjobb képviselőit. A szegedi egyetemeket és a főiskolát pl. Tudományos Akadémiánkban 12 tudós képviseli, professzoraink közül 12-t (hármát kétszeresen) részesítettek az egész nép elismerését szimbolizáló Kossuth-díjban, többet Munkaérdemrenddel, érdemérmekkel stb. tüntettek ki.

Az elmúlt tíz évben állandóan érezzük a nagy Szovjetunió önzetlen támogatását. Nemcsak abban, hogy 1945-ben nagy élelmiszerállományt kapott az éhező Budapest, hogy a szovjet szocialista építész gazdag kincstára a rendelkezésünkre áll, hogy a Szovjetunió egyetemén és főiskoláin sok magyar szakembert képeztek és képeznek. Mi itt helyben is konkrétan érezzük ezt a segítséget. Egyetemünkön is tanítottak szovjet professzorok, segítve hallgatóinkat a meghaladóbb tudomány elsajátításában. Mindnyájan emlékszünk kedves közvetlenségükre, nagy segítőkészségükre, széleskörű tudásukra és emberi szerénységükre. Nagyrészt már visszatért hazájába, de emléküket, vonzó alakjuk még sokáig fog élni az egyetemen kikerülő fiatal pedagógusok szívében. Sok professzorunk és oktatónk tart fenn szoros kapcsolatot a szovjet tudomány ismert képviselőivel, rendszeresen cserélik ki kutatómunkájuk tapasztalatait. A moszkvai és leningrádi tudományos akadémia rendszeresen küldenek ösztöndíjakat mind a társadalom-, mind pedig a természettudomány terén. Mindez hatékonyan járul hozzá a népek közötti kölcsönös megértés, barátság elmélyítéséhez.

Oktatóink jelentős része eredetileg tud megismerkedni a szakmájában a szovjet irodalommal, tudományos eredményekkel. Különösen a társadalomtudományi szakokon lemérhető az a nagy segítség, melyet a szovjet tudomány ily módon, ilyen valóban mindennapi formában is nyújt abban, hogy emeljük az egyetemi oktatómunka színvonalát. Minden hallgatónk tanulja Puskin és Tolsztoj, Lenin és Gorkij nyelvét, szélesítve ezáltal is szellemi látókörét. Egyetemünk és főiskolánk orosz-szakos hallgatói pedig éppen ennek a nyelvnek lesznek jó ismerői és lelkes közvetlen propagandistái.

Az utóbbi években azonban eléggé elhanyagoltuk a Szovjetunió gazdasági, politikai eredményeinek propagálását. Valamilyen kampányszerű feladatnak tartottuk ezt, amely ily módon csak a barátsági hónapok idejére korlátozódott. Ezt a hibát ki kell javítanunk. Nem használunk ki minden lehetőséget a rendkívül gazdag orosz és szovjet kultúra megismerésére sem. Pl. az egyetemen folyó mikrobarázdás hanglemes-sorozatban nincs, vagy csak egészen minimális arányban van képviselve az a zene, melyet nem kisebb nevek jellemeznek, mint Glinka és Muszorgszkij. Csakovszkij és Glier. Lehetne például vetített képek előadásorozatát indítani az orosz realista festészetéről. Az Egyetemen és Főiskolán narvtudású előadóink vannak, akik méltó módon tudnák ismertetni Fedotov és

Siskin, Kramszkij és Répin művészetét. A „Szegedi Egyetem” is közzölhetne néha egy-egy rövidebb orosz vagy szovjet verset — a bölcsészkar falújságjain többször lehet találni hallgatóink tehetséges fordításait. A példákat és ötleteket lehetne végnélkül sorolni, a lényeg az, hogy mindez a legszorosabban hozzátartozik pl. hallgatóink általános műveltségének növeléséhez is.

Az elkövetkező hónap bő alkalomát nyújt arra, hogy még jobban megismertessük népünkkel a Szovjetunió felmérhetetlen gazdagságát és hatalmas erejét, haladó tudományát és nemes eszmékkel fűtött kultúráját. Világhírű szovjet tudósok neves írók és művészek, az egész földön ismert békeharcosok (mint Kozmoszviantszkaja asszony, a hős Zóia edesanyja) járták majd országunkat, meleg érdeklődéssel és szelíd készséggel kísérve munkánkat, eredményeinket; kultúrházainkban, hánversenytermeinkben nem csak felejthetetlen művészi élményben lesz majd részünk; megtekinthetjük a szovjet filmművészet új remekeit (mint a Kocsetov-rezsenv alapján készült „Zsurbín-család” stb.). Jelentős munka hátról MSZT- és DISZ-alszerveinkre hová sajtós területükön közel hozzák dolgozóink, hallgatóink szívéhez a szovjet emberek életét, kultúráját, hová ez a hónap még jobban megismerje a Szovjetunió és Magyarországi népeinek szétválasztatlan barátságát.

F. I.

Kitüntetett DISZ-fiatalok

A Tudományegyetem és a Főiskola öt DISZ-tagjának neve kerül a Dicsőségkönyvbe

Február 28-án este a Diáklklubban ünnepélyes alkalomra hívta össze az Egyetemi és Főiskolai DISZ-bizottság fiataljainak legjobbjait. Közöttük volt öt lelkes elvtársunk is, akiket az ifjúsági mozgalomban végzett kiváló munkájuk elismeréseként az alkalommal jegyeztük be a DISZ dicsőségkönyvébe.

Hét óra tájban sorra érkeztek a meghívottak. Barátságos helyiség fogadta őket. Már a dohányzóasztal környékén is látnak vendégeket: Kiss Árpád rektor elvtárs, Gyovai Lajos, a Megyei DISZ-bizottság képviselője, Tari János elvtárs, az Egyetemi Pártbizottság titkára, Lerner Károly elvtárs, a Pedagógiai Főiskola igazgatója és mások, Nagy István elvtársal, az Egyetemi és Főiskolai DISZ-bizottság titkárával és a dicsőségkönyvbe bejegyzendő fiatalokkal beszélgetnek. Az asztalok körül itt is, ott is kisebb csoportokban várjuk valamennyien a bejegyzés ünnepélyes kezdetét. A Dicsőségkönyvben szereplő fiatalok közül Székely Sándor elvtárs IV. éves mat.-fiz. szakos hallgató szülei Szegeden laknak. Ezalkalommal ők is eljöttek.

Első esetben törtélik Szegeden ilyen bejegyzés és szívből örülünk ennek. Egyetemi fiataljaink erejét, öntudatosodását, szocialista társadalmat építő népünk fiatalok lelkes munkáját dokumentálja ez az est, s az a díszített piroskötésű könyv az asztalon, fedőlapján ezzel a felírással: „A szegedi Egyetemi

és Főiskolai DISZ-szervezetek büszkeségei”.

Nagy István elvtárs — miután röviden méltatta a DISZ egyetemi munkáját, a bejegyzett fiatalok helyét, ebben a munkában, — kezébe vette ezt a szép könyvet, s öt büszkeségünk nevét és a bejegyzés indoklását felolvasva könyvjutalmat nyújtott át a kitüntetett fiataloknak: Székely Sándor, Némédi V. Erzsébet, Danyi Dezső, Rakoncás Pál és Simonyi Sándor elvtársaknak.

Olyan elvtársaknak tömdecsolom elismerésünket, — mondotta Nagy István — akik jeles vagy kitünően rendben állnak helyt a tanulmányi munkájukban éppen úgy, mint mozgalmi munkájukban. Biztosítéka jövőjük jó munkájuknak éppen az, hogy ma a DISZ vezetői azokról a hallgatókból kerülnek ki, akik legfontosabb feladatuknak érzik a tanulást.

A jelenlévők baráti és elismerő szavakkal gratuláltak a bejegyzett elvtársaknak. Befejeszül mi is ezt tesszük: kívánjuk, hogy becsületes, lelkes tanulmányi és mozgalmi munkájukat jó egészségben, s még nagyobb szorgalommal végezzék a jövőben is hazánk, népünk, valamennyiünk javára. K. Gy.

A Magyar-Szovjet Társaság Szegedi Jogtudományi Szakosztálya rendezésében Kemenes Béla tanársegéd „A minőség megjavításának jogi eszközei a szovjet polgári jogban” címmel 1955. március hó 1-én előadást tartott az Állam- és Jogtudományi Karon. Az ülésen megválasztották a szakosztály új titkárákat. Titkárrá Bárdossi István tanársegédet választották.

TUDOMÁNYOS munka

Nacsády József tudományos munkája

Az egyetemi színvonal emelése oktatóinktól is elmélyültebb munkát követel. Elképzelhető, hogy eredményes nevelőmunkát végezzen valaki az egyetemen, ha nem kapcsolódik intenzíven a tudományos kutatómunkához. Az Irodalomtörténeti Intézet vezetői a kormányprogram után fokozott mértékben fordítanak gondot arra, hogy az oktatászmélyzet fiatal tagjai is elmélyült tudományos munkát fejtsenek ki. Az irodalomtörténetész professzorok értékes tapasztalatai alapján nemcsak a szakmai továbbképzés terén, hanem a kutató munkában is számottevő eredményeket értek el már eddig is a fiatal szegedi irodalomtörténetészek. Beszédes bizonyítékként szolgál Nacsády József tanársegéd szorgalmas tevékenykedése.

Nacsády elvtárs két éve foglalkozik a XIX. századvég városunk irodalmához kapcsolódó irodalomtörténeti kérdéseivel. Szívós munkájának eredményeként készült el

„Mikszáth Kálmán Szegeden”

című dolgozata, amelyet a Magyar Tudományos Akadémia 2000 forint díjjal részesített, s amely a tavasszal jelenik meg az Irodalomtörténeti Füzetekben. A dolgozatból ízelítőül közlünk a Tiszatáj 1953. évi 3. száma Mikszáth Kálmán korai realizmusának elvi megfogalmazásáról, valamint megmutatta hogyan élnek tovább a szegedi figurák Mikszáth klasszikus regényeiben. Az irodalomtörténeti közvéleményt tükrözte az Új Hang bírálat, amelyben elismerően nyilatkozott a tanulmány megjelent részéről.

Nacsády elvtárs indokolt reményekre jogosító tanulmánya befejeztével is lelkes bűvára maradt Szeged irodalmi hagyományainak. A most készülő szélesebb horizontú irodalom-politikai kitérőt nyújtó dolgozatának címe:

„Szeged irodalmi élete a XIX. század és a XX. század küszöbén”.

A budapesti XIX. századi munkásság megbízásából már is sok értékes szegedi anyagot gyűjtött össze a készülő egyetemi tankönyv számára. A dolgozat központjában a századforduló irodalmi decentralizációjának kérdése áll. Felderítésre vár, hogy a vidéki, elsősorban a szegedi folyóirat-kísérletek mögött milyen irodalom-politikai elképzelések rejlenek. Az eddigi adatok alapján fény derül többek között Ady Endre és Dutka Ákos publicisztikai munkásságának tisztázásával Szeged irodalmi kapcsolatára a többi vidéki városokkal. Már eddig is kétségtelen a feldolgozott anyagok szerint, hogy a szegedi irodalmi megmozdulások szervezését képezik az egész országban — Debrecenben, Aradon, Nagyváradon, Marosvásárhelyen, Kolozsvárott, Győrött stb. — felvilágosító irodalmi decentralizációs törekvéseknek.

A budapesti irodalmi monopólium ellen harcoló

vidéki decentralizációs törekvések

a minduntalan kiütköző provincia-lizmusok ellenére sem kerülnek szembe a főváros haladó irodalmával. A szegedi írók műfordításait bizonyítják, hogy behatárolt foglalkoztak a klasszikusokkal, északi realistákkal, angol és német költőkkel stb. Számos Heine, Verlaine költeményt elsőként ültettek át magyar nyelvre. A századforduló irodalompolitikai harcaiban a szegedi írók figyelemreméltó szerepet tölthettek be. Tömörkény parasztnovelláinak kialakulása a sajátos szegedi irodalomtörténeti problémák közé tartozik. A Vidéki Irodalompolitikai Harcaiban a szegedi funkcionáriusa szegedi újságíró. Az írók érdekvédelmi szervezeteinek aktív működése félreérthetetlenül összefügg az irodalmi decentralizációs törekvésekkel.

Nacsády elvtárs értékes munkájának eredményeként olyan

ismerteilen

Mikszáth novellára

bukkant, amely egy tisztavirágéletű, elfelejtett szegedi folyóiratban jelent meg. Napvilágra kerültek Komjáthy és Reviczky költeményeinek olyan változatai, amelyekről mit sem tud hivatalos irodalomtörténetírásunk. Bizunk abban, hogy a dolgozat végső megfogalmazása Szeged sokat hangoztatott, de meglehetősen gyéren dokumentált irodalmi jelentőségét sikerrel világítja meg.

A munka dandárja még hátra van. Nacsády József lelkiismeretes alaposággal használja fel a kutatónap és a szabad idő nyújtotta lehetőségeken kívül az intézeti kollektíva és a filozófiai konferencia biztosította alkalmakat is. A dolgozat felvetette érdekfeszítő problémák megoldását jelentékeny mértékben elősegíti az, hogy a tanulmányíró Budapesten utánanézhessen a Szegeden hozzáférhető adatoknak. Nacsády József munkájának értékét csak növeli, hogy a szegedi vonatkozású szakkollegiumot készítő hallgatóink az eddig végzett széleskörű munka alapján elmélyült felvilágítást kapnak.

Sz. L.

Egyetemi és Főiskolai Diáklklub másora

1955. március 9-től—április 1-ig

Március 9. 8 óra: Ismeretterjesztő előadás. Bölcskar. Március 11. 8 óra: Tánctánc. Székely László. Március 12. 8 óra: Műsoros-est. Utána tánc. Főiskola. Március 18. 8 óra: Szimfónia. Székely László. Március 19. 8 óra: Műsoros-est. Utána tánc. Jogk. Március 23. 8 óra: Benkő László főiskolai tanár: Helyes magyar beszéd előadás. Főiskola. Március 25. 8 óra: Szimfónia II. Székely László. Március 26. 8 óra: Műsoros-est. Utána tánc. Bölcskar. Március 30. 8 óra: Ismeretterjesztő előadás. Szakszervezet.

Diáklklub vezetőség

Kitüntetett DISZ-fiatalok

Székely Sándor IV. éves mat.-fiz. szakos hallgató

Rakoncás Pál III. éves orosz szakos hallgató

Némédi V. Erzsébet II. éves magyar szakos főiskolai hallgató

Danyi Dezső IV. éves biológus

Simonyi Sándor IV. éves joghallgató

SPORT

A bölcsészkar sportéletéről

Karunk multévi sportéletéről nem sok jót lehetne mondani. Az igaz, hogy volt néhány labdarugómérkőzés az egyes évfolyamok között, de ezen kívül nem volt semmi más. Pedig a sport nem korlátozható csak a labdarugásra, a labdarugás egyedül nem képezheti, nem töltötheti ki egy kar életének sporttevékenységét. Miertem? — kérdezheti valaki — hisz a labdarugás igen népszerű. Ez igaz. De ne feledjük el azt sem, hogy sok hallgató a téli hónapokban is szeretne sportolni s ne feledjük el, hogy karunkon női hallgatók is vannak. Hogy az eddigi sporttevékenység ilyen egyoldalú és szervezetlen, ezért elsősorban az egyetemi, illetve a kari DISZ vezetőség a felelős. Hiba volt, hogy nem találtuk meg a DISZ-munkának azt a formáját, amelyet a hallgatók is szívesen végeztek volna. Nem gondoltak a múlt félévben arra, hogy szervezett sportléttel meg lehet mozgítani karunk hallgatóit. Azonban meg kell állapítani azt az örvendetes tényt, hogy DISZ-vezetőink felismerték a hibát, ezt bizonyítja az a körülmény, hogy a DISZ tevékenység egyik alapvető kövévé a sportmunkát tette. Az Egyetemi DISZ-Bizottság részletes sportprogramot dolgozott ki a II. félévre, amely alkalmas arra, hogy egyetemünk újúságát megmozgassa.

Az EDB sportprogramja két részre oszlik: első része a karokon belüli bajnokság, második rész pedig a karok közötti bajnokság. A karok közötti bajnokságok döntő mérkőzése május 8-án, az ifjúsági Nap keretében kerülnek lebonyolításra a Haladás tiszparti stadionjában.

A továbbiakban azt szeretném kívánni, hogy karunkon hogyan áll a helyzet, a

kari DISZ-vezetőség hogyan szervezi a karon belüli sporttevékenységet. Az EDB programja értelmében a karon belül le kell bonyolítani a labdarugó, kosárlabda, kézilabda és asztalitenisz bajnokságokat, április folyamán pedig atlétikai versenyre is sor kerül.

A bajnokság még csak kosárlabdában indult meg, 8 férfi és 3 női csapattal. Körmérkőzéses formájában fog eldőlni, hogy melyik évfolyam csapata nyeri a bajnokságot. Az első forduló február 26-27-én került lebonyolításra. Eredmények III. évf. orosz szak A—III. évf. tört. 67:21, III. évf. magyar—III. évf. orosz B. 25:10, II. évf. orosz—III. évf. magyar 65:35, II. évf. tört.—I. évf. 43:37. Dícséretet érdemel a III. évf. orosz szak, amely két csapatot indított. De dícséretet érdemel az I. évfolyam és II. évfolyam történelem szak is, mert mindkét évfolyam hallgatói nagy számban jelentek meg a mérkőzésen és lelkesen buzdították csapataikat.

Befejezésül nézzük meg, hogy mi a legfontosabb feladat, hogy mivel biztosítsuk a lendületes sportmunkát az egész félévben. Ugy gondolom, hogy első helyen kell említeni a jó szervezést. E téren nagy lemaradást hozhatunk az alapszevői sportfelelősökre. Szükséges, hogy biztosítsuk a zökkenőmentes lebonyolítást, pályát, felszerelést, időt jól osszuk be. Igen fontos, hogy a karon belüli bajnokság alapján kiválogassuk a legjobbakat, kik a kar képviselői logják a karok közötti bajnokságon. Továbbá a kari válogatottak kialakításával mód nyílik arra, hogy az egyes üzemekkel, falvakkal kulturális és sportkapcsolatot tartunk.

Darabos István

1919 október 18 óta dolgozom az orvoskaron..

Személyes, halkszavú rendkívül szerény ember mondja a szavakat, melyek egy hosszú életpálya történetét fejezik ki.

Csáti Miksa 18 éves korában került az egyetemhez. Szürke egymásutánban teltek az évek: mint laboráns dolgozott, mindenki meglepődésére és... semmi több. Megnősült, két szép fia született. Élt, dolgozott. Azután jött a felszabadulás. 10 év már elröpült és Csáti Miksa megfiatalodott. Megértette, mit jelentett számára a felszabadulás. Kiemelkedett munkaköréből, továbbképezte magát, felettesei egyre nagyobb feladatokat elé állították, megszokták pontos munkáját, igénybevették és veszik jelenleg is a tudományos kutatómunkában pártjátékkító alaposága miatt. Ma már mint tudományos főmunkaerő dolgozik: a külföldön is nagy elismerésnek örvendő belklinikai bakteriológiai és serológiai laboratóriumát vezeti.

Tudományos szaklapok névregisz-

terében, mint társszerző szerepel neve. Több újítása van, amelyek a laboratóriumi technikát egyszerűbbé teszik. Megánszorolomból, napi felelősségteljes munkájának elvégzése után az esti iskola anyagát tanulja: érettségizni fog. Arra a kérdésre, hogy ezzel mi a szándéka, így felel: semmi, illetve, többet szeretnék tudni. Érdeklődünk, hogy mivel tölti még szabad idejét, szerényen azt válaszolja: alapszervezeti vezetőségi tag vagyok.

Az ilyen emberek, bármilyen szerények és csendesek is, nem maradhatnak elismerés nélkül, a múlt évben kitüntetését kapott, az egészségügy kiváló dolgozója lett. Sokoldalú ember, minden perce foglalt, de amit rábíznak, vagy önként vállalt, mindig pontosan elvégzi. Ugy gondoljuk, e felsoroláshoz nem szükséges kommentár, talán egy szó: példamutató.

(— bu —)

Karnyóné

Ezt a szót olvashatja mindenki, ha az elmúlt hetekben nem járkált behúnyt szemmel Szegeden. Különösen az, aki a Tudományegyetem épületében megfordult, láthatta minden alkalommal két biztató jellegű között:

«Ösztöndíjnyújtás! — Karnyóné! Karnevál» összeállításban borzolta fel az egyetemi érdeklődést ez a cím.

Füleket hegyező várakozás előzte meg az előadást, s ez a figyelem elismerő tapsba oltad a bemutatót. A színészgárda kedves, lendületes játékaival magávalragadta, hangos jókedvre derítette a hallgatóságot. A XVIII. századvégi vásároknak mesterembereinek írt komédiát a kézenfekvő unalmassá, vagy közönségessé válás elkerüléseivel, teljes egészségben, valódi értékében megelevenítve, lelkesen, szeretettel tolmácsolták a II.—III. évfolyam bölcsészei,

A Karnyónét játszó Ördög Ferenc bebizonyította, hogy jó megfigyelő. Izig-végig az öregedő, élnivágyásában komikus, mesterkelt polgárosszony volt. Egy-egy jellegzetes mondatába, mozdulatába is sok színt és iróniát vitt. Ilyen teljesen sikeres megfigyelést bizonyít pl. akkor, amikor Samukát invitálja harsány hangon.

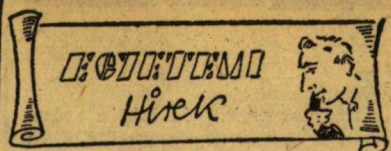
A külföldet majmoló, mesterkelt Lipilotty megtestesítője: Gyenge Balázs, Tiptopp: Böhm József szeretetreméltó bohósága külön tapsot váltott ki. Lázárt és Boriskát: Szabó Istvánt, László Ilonát nem is lenne szabad hátul említeni. Mind a kettő természetesen játszott, élő alakok voltak. A Kuruzs, Kanyó, Tündér s az egész csoport összjátéka együttesen eredményezte a sikert. A két jó szavaló: László Ilona, Tarján Ferenc előadása és Gács Petronella ének-számai ébresztették először azt az

érzést, amely később még jobban elmélyült. Azok, akiket most látunk és hallottunk, valóban átérték egyéni élményként fogják továbbadni tanítványaiknak azt, amit Csokonai alkotásai nyújtanak.

A hibákat sem szabad azonban elhallgatnunk. Az est keretét adó bevezető ismertetés a szünni nem akaró székfoglalás kellemetlen zöreijébe veszett. Még az első szavaltat egy részét is elnyelte ez a zavaró momentum, amely éppen úgy vádolja a publikumot, mint a rendezőseget.

Dehát mindez nem döntő. A legfontosabb az, ami sikerült: a 150 éve halott Csokonai művészetét úgy mutatta be a III. évfolyam által rendezett est, hogy ez a szellem, ez a humor nemcsak tiszteletreméltó muzeális értékékként, hanem ma is élő, üde valóságként szórakoztatott.

Széles Klára

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa dr. Román József elvtársat egészségügyi miniszterre választotta meg.

Az Oktatásügyi Minisztérium rendelete alapján a Szegedi Tudományegyetemen 24 vizsgázott fűtő és fűtősegéd bére rendeződött.

Az Orvostudományi Egyetem Biológiai Tanszékére a Minisztertanács dr. Csik Lajos tihanyi kutató intézeti osztályvezetőt egyetemi tanárrá nevezte ki.

Hazánk felszabadulásának 10. évfordulója alkalmából Budapestben kiállítás nyílik, amelyen Egyetemünk fejlődését dokumentáló tudományos munkák és képanyag is kiállításra kerül.

Az új ösztöndíjrendelet kellemesen érintette a főiskola hallgatóinak nagy többségét. Március hónapra 134.729 forintot fizettek ki ösztöndíj és szociális segély címén.

Bónis György, Buza László, Szádeczky-Kardoss Samu és Halász Aladár tanszékvezetők részt vettek a Budapesten február hó 26. és 27-én tartott IV. magyar békekongresszuson.

Az Orvostudományi Egyetem március hó elején összesen 53.795 forint oktatási prémiumot juttatott az oktató munkában élenjáró tansegédszemélyzet részére.

60 induló részvételével nagyszerű asztalitenisz bajnokságot rendeztek az Állam- és Jogtudományi Karon.

Dr. Rédei László Kossuth-díjas akadémikus egyetemi tanár jelenleg a baráti Csehszlovák Köztársaságban tartózkodik, ahonnan dr. Szabó Zoltán egyetemi tanár nemrég érkezett vissza.

Két csehszlovák szakértő látogatta meg a napokban az Orvostudományi Egyetemet és főleg az Élettani Intézetben „A fízológiai módszer eredményei a vérkeringés területén” munkakérdést tanulmányozták.

Evfordulók

Március 5-én hatvan éve, hogy összeült a mult kegyetlen osztálybírósága, ítéletet mondani Szántó Kovács János és 122 társa felett. Nagy bűnük volt, s a hozzájuk hasonló százazreknek szintén: megzavarták az uralkodó osztályok nyugalmát és milléniumi készülődéseit azzal, hogy emberibb életet akartak maguknak a századvég Magyarországon. Szántó Kovács János volt az a népzézer, akiben a Viharsarok szegényparasztságának bizalma összpontosult. Kubikos volt és a szocialista gondolatokat az akkori földmunkáskörökben ismerte meg. Később az ő elnöklése alatt virágzott fel Vásárhelyen a Földmunkás Egylet és Olvasókör, tagjainak száma majd kétezer volt. Az alapszabály és felső engedély nélkül működő Egylet betiltása robbantotta ki a vásárhelyi zendülést, Mikor Szántó Kovácsot törvénytelenül elhurcolták a rendőrök, a felbűszült és vezért rajongásig szerető tömeg valósággal megostromolta a városházát, hogy kiszabadítsák. A város halálárémült vezetői joggal érezhették a Dózsa által szorongatott Báthory félelmet s katonaságot kértek segítségül. A megjelenő katonák sortűzet adtak a védtelen tömegre, halottak, sebesültek, nők és gyermekek fetregtek vérükben a támadás nyomán. A kormány is megrémült: ostromállapotot hirdetett az egész Alföld-

re. Szántó Kovács János bátran kiállt elvei és munkástevérei igazsága mellett a kegyetlen büntetés ellenére. A bíróság előtt mondta szállóigévé vált szavait a diófáról, melynek árnyékában nem hűsöl az, aki elültette; de az utódok áldva emlékeznek meg a magvetőről...

Hogy mennyire él Szántó Kovács emléke a vásárhelyi nép lelkében, azt a róla szóló népdalok bizonyítják:

«Vörös lobogónkat fújja az őszi szél, Katonáink tömege ezredreke kél. Sej! Szántó Kovács verbunkja Fel van virágozva!

Március 6-án, 480 éve született Michelangelo a toscanai Firenzében. Fiatal korában a cipész Ghirlandajo tanítványa volt, de Donatello és Quercia is hatott rá. Hatalmas egyniség azonban túlszárnyalta mestereit és működése évszázadokra megszabta a képzőművészetek fejlődését. A renaissance beteljesülését alkotásaiban mindjárt a barokk váltja fel. Titáni képzeletében emberfeletti lények, hősök kavarnak és feszítik szét a formákat. A szépség nála nem öncélú, nem önmagáért van, hanem a heroikus kifejező értékekért. Mint költő is kiváló, szonettjeit és madrigáljait 1939-ben fordították magyarra.

Összeállította: Nagy Dezső

Dokumentumok

ORVOSOKAT

A MAGYAR FALUNAK!

A budapesti egyetem orvoskara a napokban jelentette ki, hogy a magyar egészségügy szükségleteit tekintve nincsen orvos túlprodukción.

Ezzel szemben a tény az, hogy Magyarországon 9000 orvosból 3000 állás nélkül van... Magyarorszá-

gon ma az a helyzet, hogy a paraszt teljesen orvos nélkül él. Horribile dictu 240 ezeröt száz lakoson felül községben nincsen orvos!... Tessék segíteni a végző és végzett orvosokat anyagilag, hogy a falun gyökeret verhessenek és dolgozhasanak a nemzet javára.

Ferencz Gábor

Egyetemi Híradó 1935. okt. 28.

Az orvosi szakülések műsora

1955. március 9. Bemutatás: 1. Ormos J. és Jakabovits A. (Körbonctani Intézet): „Felnőttkori Wilms-tumork”. 10 perc). Referátum: 2. Waltner K. (Gyermekklinika): „ACTH és Cortison alkalmazása a gyermekgyógyászatban”. (40 perc). Előadás: 3. Kovács Pál (Kakasszék): „Miltéti indikációk a csont és izületi gümőkör gyógyításában”. (25 perc).

1955. március 16. A Szegedi MSZT orvoscsoporthal együttesen rendezett ülés. Előadás: Bárczi Gusztáv (Gyógynevelési Tanáriskolai Főiskolai igazgató, Kossuth-díjas, Bpest): „A pavlovi tanak alkalmazása a gyermeklélegzőrendszerben”. (60 perc). Az előadások a Bőr-klinika tanteremben 6 órakor kezdődnek. Czornóczy Gábor dr. elnök, Könyves Kolonics László dr. titkár.

AZ EGÉSZSÉGÜGYI MINISZTER 112/1955. (EÜ. M. SZAMU) UTASÍTÁSA AZ EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓK PÓTSZABADSÁGÁRÓL

Az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete elnökével egyetemben az egészségügyi dolgozók pótszabadságának mértékét az alábbiak szerint állapítom meg:

Az alábbi kulcsszámokba sorolt dolgozókat 12 munkanap pótszabadság illeti meg: E 401 Gazdasági Igazgató, E 403 Intézeti gazdasági vezető I., E 405 Osztályvezető I., E 411 Főkönyvelő I.

Az alábbi kulcsszámokba sorolt dolgozókat 9 munkanap pótszabadság illeti meg: E 116 Adjunktus (szakorvosi képesítéssel), E 501 Főmérnök.

Az alábbi kulcsszámokba sorolt dolgozókat 6 munkanap pótszabadság illeti meg: E 201 Vezető gyógyász, E 207 Intézeti vezető ápoló, E 208 Osztályos vezető ápoló, E 217 Vezető szülésznő, E 227 Rendelőintézeti vezető aszisztens, E 404 Intézeti gazdasági vezető II., E 406 Osztályvezető II., E 407 Intézeti gondnok I., E 409 Segédgondnok I., E 412 Főkönyvelő II., E 413 Könyvelés vezetője I., E 415 Bér-elszámolás vezetője I., E 417 Anyag-elszámolás vezetője I., E 419 Ápolási díjbehatás vezetője I., E 422 Főpénztáros (OTE), E 423 Élelmezésvezető I., E 431 Szoc. otthon vezető I., E 454 Főelőadó, revizor „A” kat. intézetnél, klinikánál, egyetemnél, E 455 Előadó „A” kat. in-

tézetnél, klinikánál, egyetemnél, E 456 Tűkáró „A” kat. intézetnél, klinikánál, egyetemnél. E 502 Mérnök (mérnöki munkát végző technikus) „A” kat. intézetnél, klinikánál, egyetemnél, E 503 Műhelyvezető (főgépész) I „A” kat. intézetnél, klinikánál, egyetemnél, E 508 Főszakács I. „A” kat. intézetnél, klinikánál, egyetemnél, E 552 Vezető technikus „A” kat. intézetnél, klinikánál, egyetemnél, E 553 Technikus „A” kat. intézetnél, klinikánál, egyetemnél.

6 munkanap pótszabadság illeti meg — MT. V. 96. §. (1) bekezdése alapján — az itt fel nem sorolt orvosokat és az egészségügyi intézményeknél, szerveknél foglalkoztatott állatorvosokat, valamint a gyógyszertervező gyógyszerészeket.

A MT. V. 96. §. (4) bekezdése alapján 3 munkanap pótszabadság illeti meg az — a) c) pontokban fel nem sorolt, túlmunkadíjazásban nem részesíthető dolgozókat.

Jelen utasítást 1954. április 1. napjától kezdődő hatállyal kell alkalmazni. Azoknak a dolgozóknak, akiknek a jelen utasítás alapján az 1954. évre a korábban hatályos rendelkezések szerint járt szabadsággal szemben további szabadság jár, ezt a többlet szabadságot 1955. március 31-ig az MT. V. 96. §. (3) bekezdés alapján ki kell adni.

Takó József dr. s. k. miniszterhelyettes

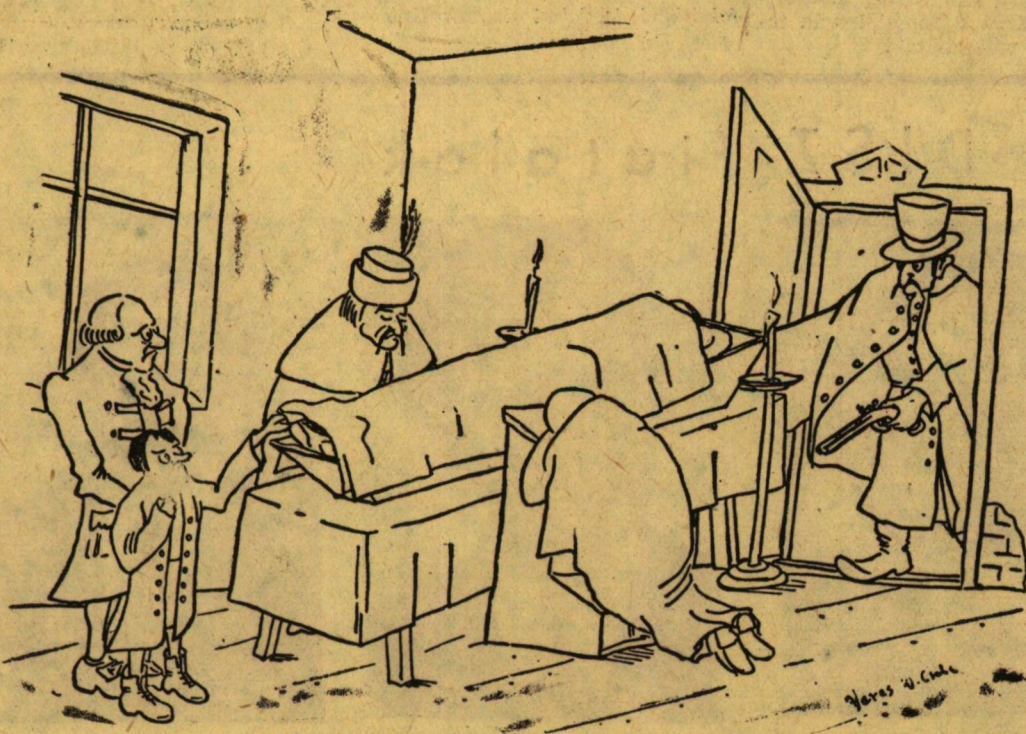
SZEGEDI EGYETEM

A Szegedi Tudományegyetem, Orvosgyógyászati és Pedagógiai Főiskola Igazgatója Szerkesztőbizottság elnöke: Dr. MDP. Ezetemi és Főiskolai Pártbizottság, a Tudományegyetem rektora, az Orvosgyógyászati Főiskola igazgatója, a DISZ és a Szakszervezetek

Congressusvezető Nyomtatási P. V. Vállalat Szeged, 603 Felöl vezető Vincze György

PÁRTÉPÍTÉS

Utmutatást nyújt a mindennapi pártmunkában

Jelenet a Karnyóné-ból